

Apritīga kopiena

Liene Kņaze
Zero Waste Latvija

Rīga, 11.02.2026.

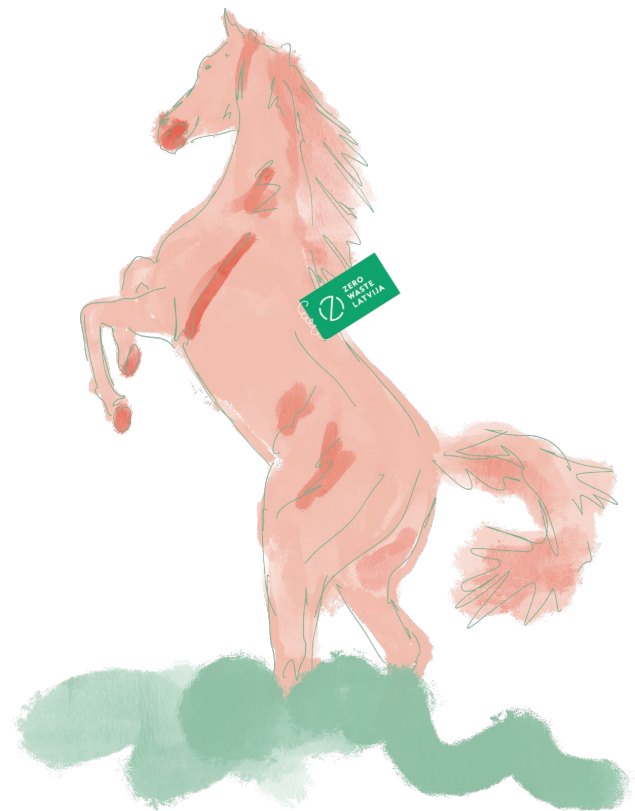
Nedaudz par mani

- Vadu folkloras kopu
- Dodos uz veikalu ar savu maisiņu, māju tīru ar videi draudzīgākiem līdzekļiem, veidoju dabīgo kosmētiku un mācu arī citiem
- Esmu ZWL valdes locekle un ilgadēja lekciju un meistarklašu vadītāja

Par ZWL

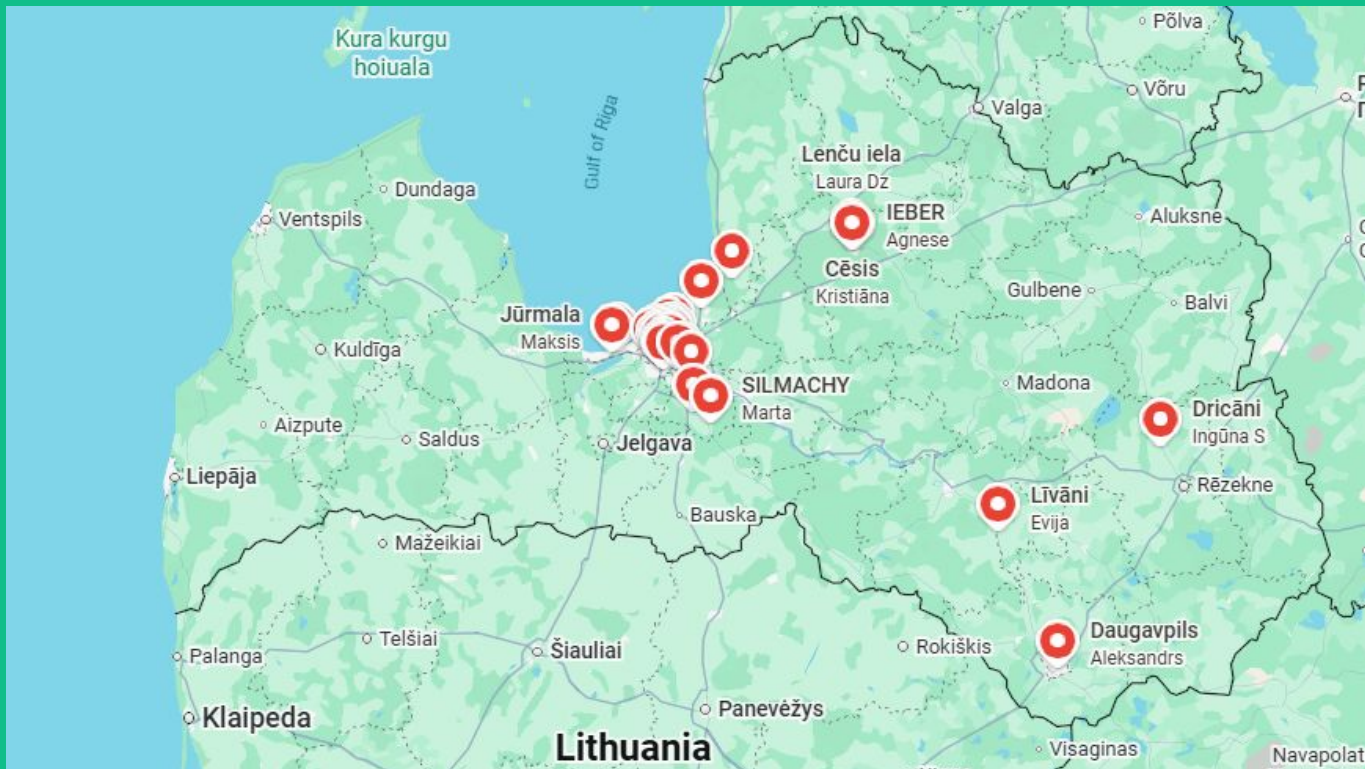
- Dibināta 2018. gadā
- 48 biedri (3 uzņēmumi)
- Izskatīt, veicināt likumdošanas izmaiņas
- Sabiedrības informēšana, izglītošana
- Sadarbība ar uzņēmumiem (lekcijas, konsultācijas par produktu un iepakojuma izstrādi)
- Materiāli un vadlīnijas ražotājiem, piemēram, ilgtspējīga iepakojuma ceļvedis ražotājiem
- Pētniecības un citi projekti

ZERO WASTE LATVIJA

- Visas Latvijas organizācija, ar 67 % biedriem Rīgā

**ZERO
WASTE
LATVIJA**

- 3 valdes locekļi
- 1 algots darbinieks
- 20 aktīvāki brīvprātīgie
- 600+ brīvprātīgā darba stundas
- 36 lekcijas, 18 meistarklases
- 3 paneldiskusijas
- 16 intervijas
- Aktīvi sociālie tīkli:

Facebook:

Zero Waste Latvija

Instagram:

@zerowastelatvija

Twitter:

@ZWLatvija

info@zerowastelatvija.lv

Join at
slido.com
#1334 462

Vai zini kas ir apritīgums?

1. Nē

2. Jā

3. Esmu dzirdējis

Join at
slido.com

Ko Tev nozīmē apritīgs dzīves veids?

Lineārā ekonomika

IEGŪT

RADĪT

LIETOT

IZMEST

Pārstrādes ekonomika

IEGŪT

RADĪT

LIETOT

IZMEST

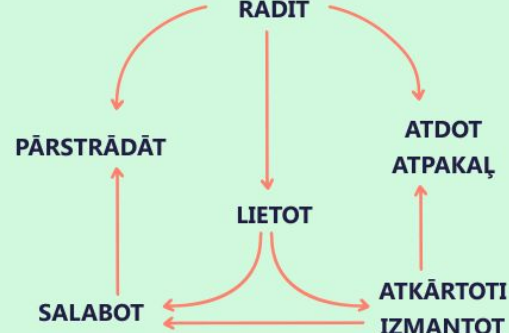

Aprites ekonomika

IEGŪT

RADĪT

Atravies

SAMAZINI

lieto
atkārtoti

SALABO

ŠKIRO
KOMPOSTĒ

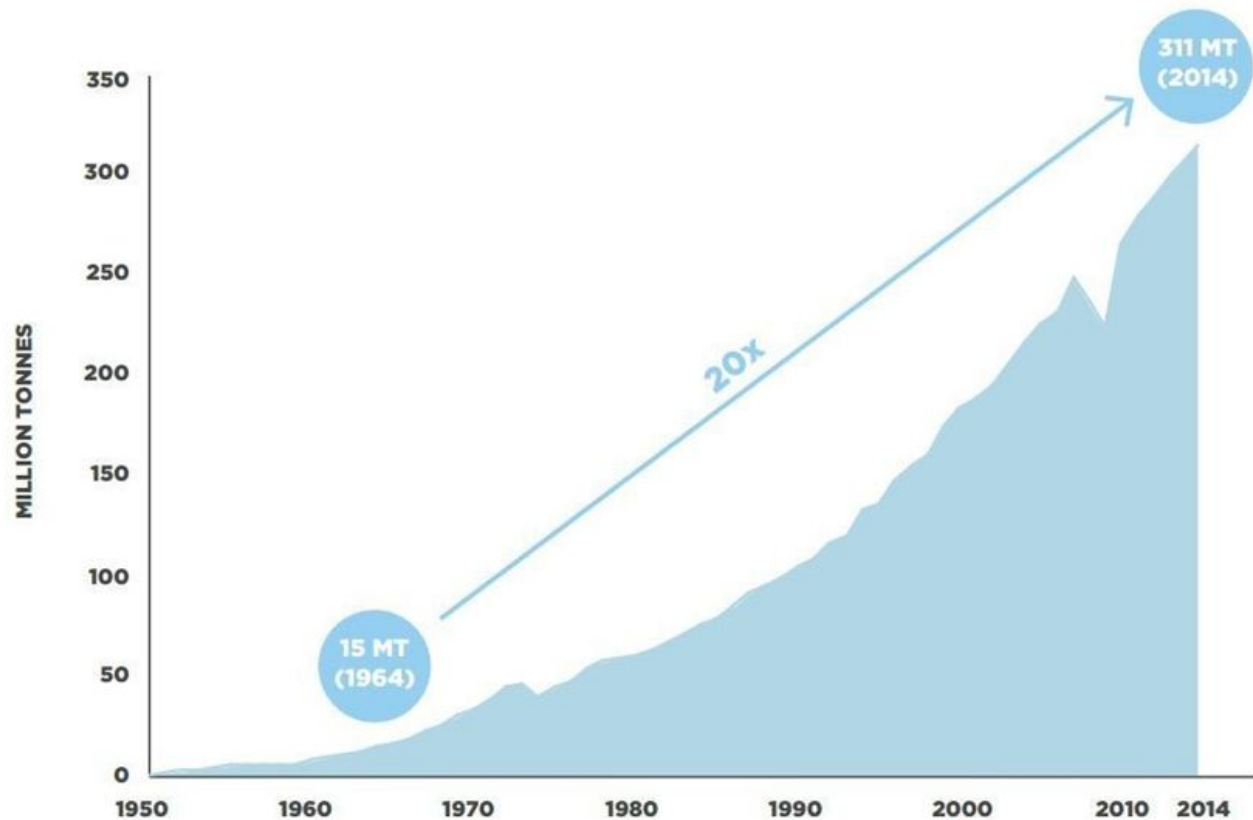
Bezatkritumu pieeja vērsta no atkritumu uz resursu pārvaldīšanu, lai:

- samazinātu radīto atkritumu daudzumu
- mazinātu to toksiskumu
- saglabātu un atjaunotu visus resursus
- arī nededzinātu vai nenoglabātu tos atkritumu poligonos

Figure 1: Growth in Global Plastics Production 1950–2014

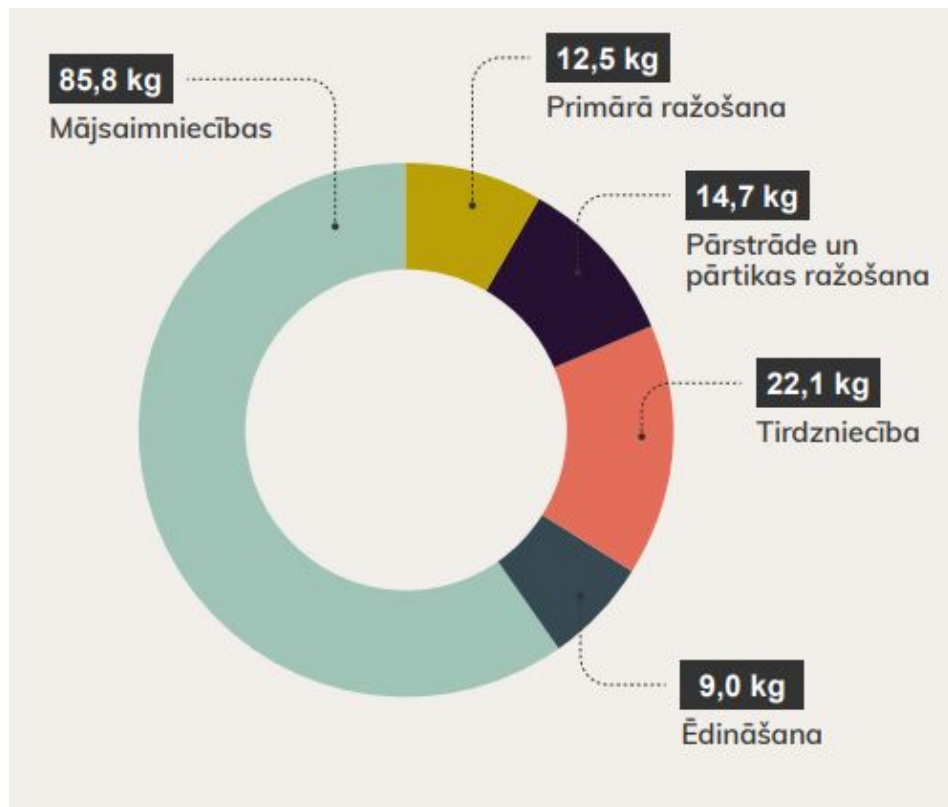
Vairāk nekā 50%
plastmasas
saražota pēc 2005.
gada.

Plastmasas
patēriņš pasaulē
kopš 20. gs 50.
gadiem ir pieaudzis
20 reizes.

Note: Production from virgin petroleum-based feedstock only (does not include bio-based, greenhouse gas-based or recycled feedstock)

Source: PlasticsEurope, Plastics – the Facts 2013 (2013); PlasticsEurope, Plastics – the Facts 2015 (2015).

- 2024. gada dati liecina:
- vidēji 144 kg pārtikas atkritumu uz vienu iedzīvotāju;
- lielākais daudzums — mājsaimniecībās radītie — 85,8 kg uz vienu iedzīvotāju.

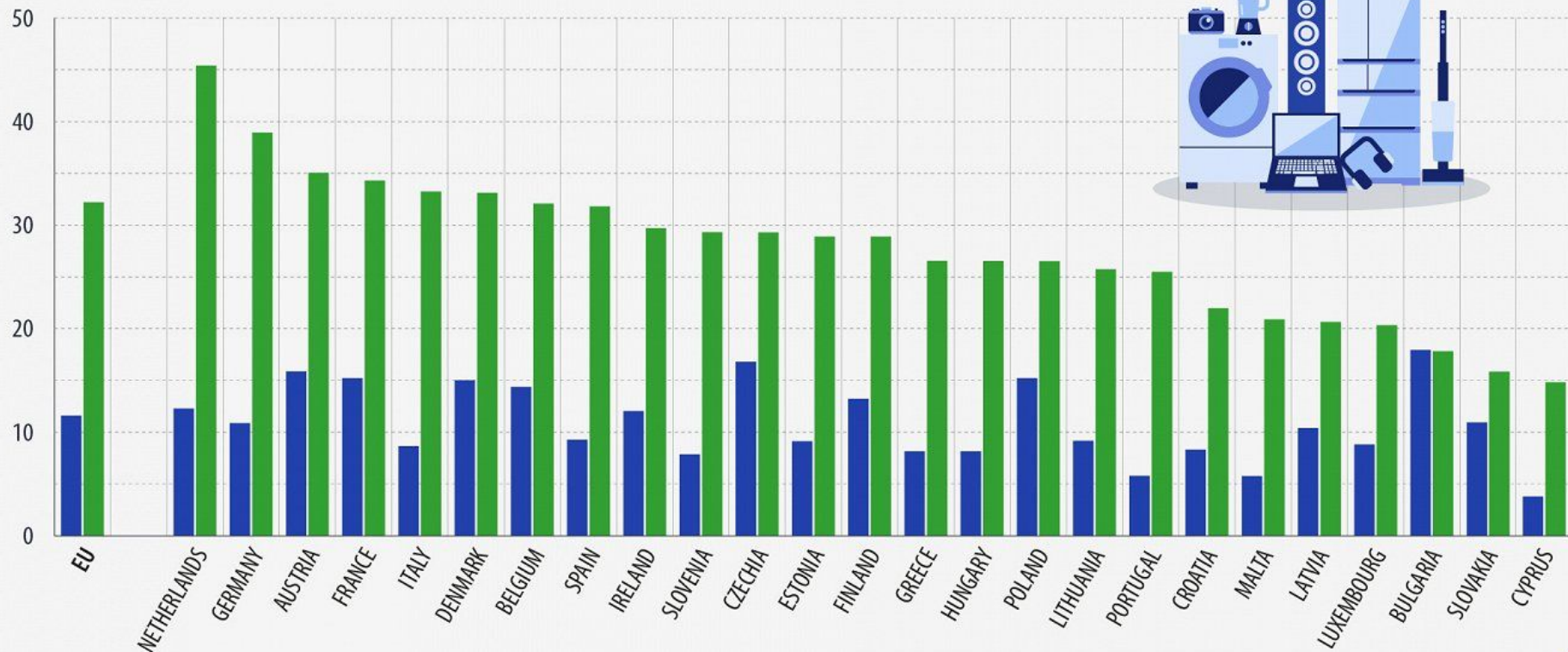
Latvijā 2023. gadā uz vienu iedzīvotāju **10,3 kg nolietotās elektroiekārtas** tika **oficiāli savākti**, kas ir mazāk nekā vidēji Eiropā.

Tirgū laistais elektroiekārtu apjoms Latvijā ir aptuveni 20,6 kg uz vienu iedzīvotāju.

Electrical and electronic equipment in the EU, 2023

(kg per person)

■ E-waste collected ■ New products put on the market

Countries ranked by new products put on the market data, highest to lowest.

Balso ar savu maku!

Ar katru savu pirkumu mēs
balsojam par kādu produktu.

- par tā ražošanas veidu
- par tā sastāvu
- par tā ietekmi uz vidi un mums
- par to, lai to turpmāk ražotu vēl

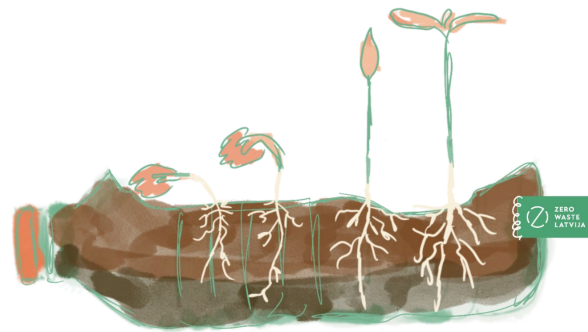

**Ko mēs varam darīt labāk
Nevaldības organizācijās?**

Ikdienas darba paradumi

Ko var viegli mainīt:

- Pāriet uz digitāliem dokumentiem un e-parakstiem
- Samazināt drukāšanu vai drukāt abpusēji
- Samazināt vienreizlietojamo trauku izmantošanu birojā
- Ieviest šķirošanas sistēmu
- Samazināt lieku elektroenerģijas patēriņu

Pasākumu organizēšanas prakse

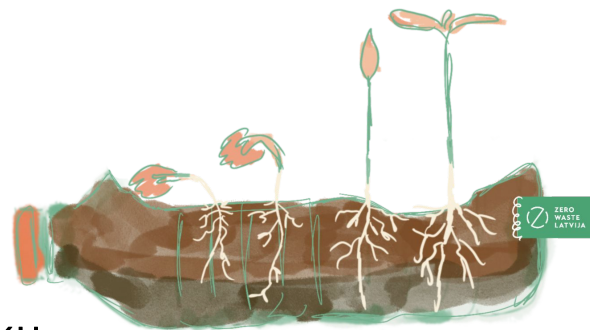
Vieglāk ieviešamās izmaiņas:

- Izmantot atkārtoti lietojamus traukus vai nomas risinājumus
- Samazināt drukātos materiālus (piemēram, izmantot QR kodus)
- Izvēlēties vietējos ēdinātājus
- Plānot precīzāku ēdiena daudzumu, lai mazinātu pārtikas atkritumus

Iepirkumu izvēles

Ko iespējams mainīt bez lielām izmaksām:

- Pirkt lietotas vai atjaunotas mēbeles un tehniku
- Izvēlēties videi draudzīgus biroja materiālus
- Izmantot vietējos pakalpojumu sniedzējus
- Nomāt aprīkojumu, nevis pirkt

Organizācijas iekšējā kultūra

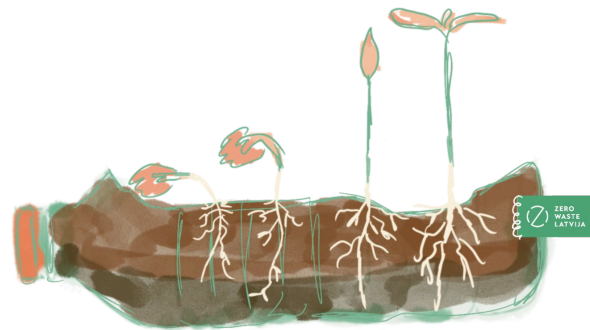
Ko var ieviest:

- Vienoties par ilgtspējas principiem komandā
- Iekļaut aprites domāšanu organizācijas vērtībās
- Dalīties ar lietām starp darbiniekiem un brīvprātīgajiem
- Organizēt izglītojošas aktivitātes komandai

Sadarbība ar citām organizācijām

Ko var mainīt:

- Koplietot telpas vai inventāru
- Kopīgi organizēt pasākumus
- Veidot resursu apmaiņas tīklus
- Dalīties ar zināšanām un materiāliem

Zaļais iepirkums

Izvēlēties tādus produktus un pakalpojumus, kas:

- patērē mazāk resursu
- rada mazāk piesārņojuma
- kalpo ilgāk
- ir pārstrādājami vai atkārtoti izmantojami

<https://www.varam.gov.lv/lv/zalais-publiskais-iepirkums>

Zaļā iepirkuma piemēri NVO

- ✓ Pārstrādāta papīra iegāde
- ✓ Energoefektīvu datoru izvēle
- ✓ Vietējo un sezonālo pārtikas produktu iegāde pasākumiem
- ✓ Nomāta inventāra izmantošana
- ✓ Videi draudzīgu tīrīšanas līdzekļu izvēle
- ✓ Lietotas tehnikas, mēbeļu iegāde

Lietām patīk, ka tās lieto

UZZINI VAIRĀK

IEMĀCIES SALABOT PATS

Repair cafe Rīga

1,5 tūkst. sekotāji • 28 seko

This is a community for developing Repair Cafe concept in Rīga and to gather people that want to teach and learn valuable skills. Join us every first Sunday of the month, 12:00-16:00 at Lastādija, V. Purviša 13, Rīga.

🗨️ Kopiena

 Ziņojums

 Sekot

 Meklēt

PIEMĒRI

Ilgtspēju veicinoši

Lai samazinātu
vienreizlietojamo
krūzīšu apjomu, Vīnē,
Austrijā, īstenoja
projektu
“myCoffeeCup”,
pilsētā izvietojot
depozīta kafijas krūžu
aparātus.

<https://smartcity.wien.gv.at/en/mycoffeecup/>

2022. gada aprīlī Igaunijas galvaspilsētas Tallinas vadība apstiprināja **videi draudzīgu pasākumu ceļvedi** un noteica visas pilsētas aizliegumu publiskos pasākumos izmantot vienreizlietojamo plastmasas iepakojumu.

<https://www.tallinn.ee/en/news/tallinn-prohibits-use-disposable-cutlery-public-events>

28 pašvaldības Briseles un
Valonijas reģionos Beļģijā
piedāvā subsīdijas, lai
**mudinātu vecākus ieguldīt
līdzekļus mazgājamos
autiņos.**

<https://www.brussels.be/washable-diapers-bonus>

Viens no labākajiem aprites ekonomikas piemēriem ir Nīderlandes galvaspilsēta Amsterdamā, kur dažādas iniciatīvas ir **vērstas uz būtisku CO2 samazinājumu.**

<https://amsterdamsmartcity.com/channel/circular-city>

GRUPU DARBS

Ilgtspēju veicinošas iniciatīvas
radām paši savā kopienā

Videi draudzīgai kopienas iniciatīvai jāatbild uz jautājumiem:

- Kādu problēmu risinām?
- Kam tas ir svarīgi?
- Kādas darbības veiksime?
- Kā samazināsim ietekmi uz vidi?
- Kā iesaistīsim kopienu?
- Kā mērīsim rezultātus?
- Kā iniciatīvu turpināsim nākotnē?

- Sadalamies pēc nejaušības principa grupās
- Veidojam ideju no A līdz Z
- Kad pabeidz, ierakstam Slido idejas nosaukumu, kuru prezentēsiet
- Ideju prezentēšana citiem

Active poll

Ieraksti idejas nosaukumu (trīs līdz pieci vārdi)

Join at
slido.com
#1334 462

PIEMĒRI

Ilgtspēju veicinošas iniciatīvas
radām paši savā kopienā

Darba vietas/
publiskas vietas
pagalmā -
ārstniecības, garšaugu
vai dekoratīvo augu
kolekcijas

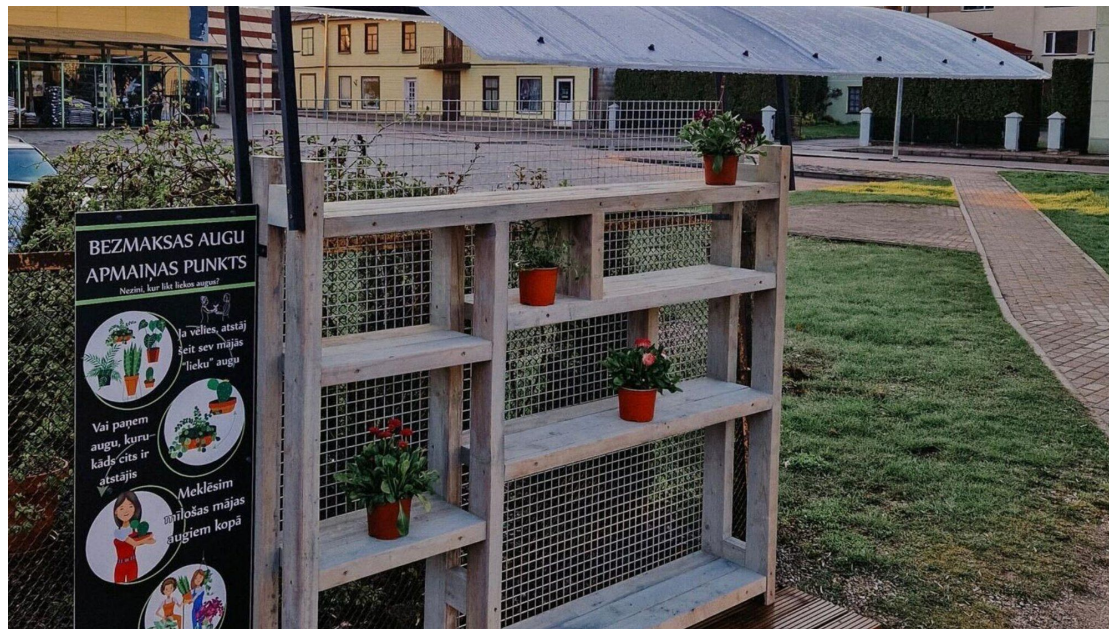

Sezonāli pasākumi,
piemēram, sēklu, stādu
maiņa

<https://www.talsunovads.lv/lv/jaunums/seklu-mainas-punkti-ir-pieejami-ari-dundaga-un-kolka>

Sezonāli pasākumi,
piemēram, telpaugu,
stādu maiņa arī var
notikt brīvā dabā

<https://www.delfi.lv/life/56017216/majas/55560398/iedvesmojoties-no-gramatu-miliem-talsos-izveidots-augu-mainas-punkts>

Pasākums grāmatu, bērnu
lietu, apģērbu vai jebkādu
citu lietu maiņai (swap
party)

<https://www.cleansd.org/events/slow-down-swap-party-at-logan-heights-library/>

Darba kolektīva,
kaimiņu vai atvērta
citiem dalībniekiem –
kopīga talka

<https://www.jpbb.lv/lv/foto-galerija/liela-talka-pie-bernu-bibliotekas/>

Grāmatu maiņas vieta,
plaukts namiņš
brīvdabā vai telpās

<https://www.lsm.lv/raksts/vecaki-un-berni/bernu-audzinasa/liga-atverts-gimenes-gramatu-mainas-punkts-gramata-pret-gramatu.a470922/>

Vietējie pasākumi

Saruna par atkritumu šķirošanu un mazatkritumu dzīvesstilu Līgatnē

Vieta

Līgatnes Kultūras nams, Sprinģu iela 4, Līgatne

Datums

17.01.2026

Laiks

13:00

Sestdien, 17. janvārī, plkst. 13.00 Līgatnes Kultūras namā Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas biedrība "Līgatne" aicina uz brīvu un draudzīgu sarunu par atkritumu šķirošanu, aprītīgumu un mazatkritumu dzīvesstilu!

Sarunas tēmas:

- atkritumu šķirošana ikdienā,

<https://pasakumi.cesis.lv/pasakums/saruna-par-atkritumu-skirosanu-un-mazatkritumu-dzivesstilu-ligatne/>

Plaukts, stūrītis, kur
līdzās grāmatām un
laikrakstiem apmaiņai
ir arī nelielas lietas
apmaiņai
(rotaslietas, spēles,
dekori, interjera
priekšmeti, galda
spēles, rokdarbu
instrumenti, u.c.)

<https://www.facebook.com/livanubiblioteka/posts/pfbid027D4TzeEN9Z7JVeJBjmrBfrTxfkKKtnfsM3K2xTekqXPw2Jma1vgdyXt8oeV3Pjpa>

Citi Zero Waste Latvija pasākumi

Facebook:

Zero Waste Latvija

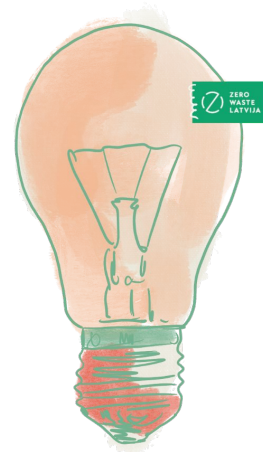
Instagram:

@zerowastelatvija

Twitter:

@ZWLatvija

info@zerowastelatvija.lv

Aicinu aizpildīt ej.uz/ZWLatsauksme

**EJ.UZ/ ZWL ATSAUKSME
VAI**

**ATSAUKSMJU
ANKETA**

Paldies par uzmanību!

Facebook:
Zero Waste Latvija

Instagram:
@zerowastelatvija

Twitter:
@ZWLatvija

info@zerowastelatvija.lv